Author

Title

Imprint

PG
8749
.L37M5

16—47372-3 GPO

3 - MAY 1 8
Copy 1955

BR. VARGŠAS

MILIJONAI VANDENYJ

DRAMA TRIJOSE VEIKMĖSE

CHICAGO, ILL.
SPAUDA „LIETUVOS", 3252 SO. HALSTED STREET
1909

Lancevičius, Bronius.

BR. VARGŠAS

Milijonai Vandenyj

Drama 3se veikmēse

Chicago, Illinois
Turtu ir spauda "Lietuvos", 3252 So. Halsted St.
1909 m.

PG8749
.L37M5

Veikiančios Ypatos:

VIEDRAS. Apie 50 metų.
BARBORA. Jo pati.
JUOZAS. Vaikinas, apie 20 metų.
VYŠNIA. Jaunas vyras.
PUPKINSKIS. Miestelėnas.
VELSON. Pirklys.
KATRĖ. Jauna mergina.
ŠVILPKEVIČIA. Miesto valkata.
VIEŠBUČIO TARNAS.

Veikmė I.

Viedro kambarys. Kelios aplužusios kedės, stalas, ant stalo stovi kelios bonkos su vandeniu. Viskas gana neturtinga.

I.

VIEDRAS. *(Vienas).* Vargsti žmogus ir vargsti kol sudedi skatikėlį.... Geriausiam savo sėbrui — savo broliui nebučiau davęs, bet čia — visus pinigus padėsiu! Viedras šioks, Viedras toks, bet ką jųs dabar ant Viedro pasakysite?!.... Ateisi į bažnyčią, tai tik visi akimis ir bado; tarsi žmogaus nematę. Kas iš to, kad mano švarkai biskį ir apdriskę, bet užtai galiu pasakyti, jog esu minerališkų vandenų sa vininku. Mylėk skatiką, o jis dešimts kartų tave pamylės.... Ir tiesa.... Ką butų kitas veikęs su toms baloms? Juk ir aš nieko nemaniau, bet sakau sau: nors ir balas, bet vis savo turėsiu — vis šiokia tokia žemelė. *(Pauza).* Skaudėjo man koją.... Vieną kartą nuploviau balos vandeniu, išnetyčių, antrą — ir koja lyg niekados neskaudėjusi.... Teip.... Vienai moteriai skaudėjo akįs; jau visai mažai ir tematė; sakau: nusiplauk mano vandeniu ir busi sveika! Na, ir ką? Kaip ranka atėmė.... Supratau, kad čia kas nors nepaprasto tur buti.... O jau mano vandeniu šiokie-tokie ligoniai pradėjo plautis. Et, pagalvojau, už dyką negaliu duoti — užmokėkit! Tada naktimis pradėjo vogkti.... *(Trumpa pauza).* Dabar viskas mano rankose.... O kad biskį ir lėšiavo ne ką padarysi. *(Ima popierą ir skaitydamas rodo į bonkas su vandeniu).* Tas geležinis vanduo.... O, kaip jis sveika gerti! Toje bonkoje sierinis —

nuo visokių ligų geras. Tame vandenyje rašo yra daug "aliuminijaus".... Nežinau kas tai per vaistas, bet vis-gi vaistas. *(Mėgina gerti iš bonkos).* O gardus kaip pienas — geri ir nori.... Pigiau neduosiu kaip po dešimtį kapeikų bonką. Padarysiu maudyklas, duosiu gerti. — Versiuos visaip, o turtus iš vandenio ištrauksiu. Daug tokių atsitikimų žinau.... *(atsidusta).* A.... ha.... ha.... Geras daiktas pinigas.... *(Įeina Barbora).*

II.

VIEDRAS IR BARBORA.

BARBORA. Duok pinigų vakarienei, visus išbaigiau.

VIEDRAS. Daugiau tu nieko ir nežinai, kaip tik tą vieną "duok pinigų".

BARBORA. Kas-gi tau duos ką be pinigų? Ar jau manai badu stipti?

VIEDRAS. Nuo pusryčių bulvių liko, duonos yra, patirpįsi lašinių ir užteks. Bene męs kokie grapai. Ko negalima, tai ir negalima.

BARBORA *(piktai).* Ar jau tu iš proto eini teip kalbėdamas? Ant galo, ištikro, priseis badu stipti. Bulvių, girdi, liko.... Juokai tik ima....

VIEDRAS. Tau vis reikia. Tai Juozukui duok, tai tam, tai kitam; ar tu manai, kad pas mane pinigai auga?! Ne, brangioji, ne tie laikai, kada žmonės turėjo iš kur net į žemę kasti.

BARBORA. Ne kam tu pinigus duodi, žiurėk, kad nepadarytumei teip, kaip seniau darydavo.... Tai vis šikštuolių darbai....

VIEDRAS. Esi, rodos, prisiekusi draugė, reikėtų gyventi iš vieno — vienu kąsniu dalintis, pasi-

kalbėti, pasiteirauti, o čia blogesnė už svetimą.... Neturi teip buti! Sakau ne!

BARBORA. Eik tu, eik, beširdi.... Kaulai visi skauda, lyg kad šunes ėstų, o pas gydytoją neturiu už ką nueiti.

VIEDRAS. Kodėl-gi aš tyliu? Negalima visus pinigais šerti. Paplauk šituo vandeniu *(rodo į bonką)* ir praeis.... Visiems vanduo gelbsti, tik tau gydytojo reikia.

BARBORA. Ir persivilkti neturiu kuo....

VIEDRAS. O kaip aš vaikščioju? Tu nori pone buti? Neturiu pinigų visokiems niekams.

BARBORA. Tau viskas niekai....

VIEDRAS. Kad tik mane pamato netur kitokios kalbos, kaip tik apie išlaidas. Nusipirksime viską tada, kada jau iš vandenų pinigus imsime. Dabar reik žiurėti kas rytoj bus.

BARBORA. Neneši viską su savim į aną svietą....

VIEDRAS. Kam tu man vis aną svietą prikaišioji?! Žinai, kad aš tokių niekų nemėgstu.... Jai gal buti tas ir patinka.

BARBORA. Visos kaiminkos juokiasi iš manęs.... Pinigų, sako, patįs nežino kiek tur, o vaikščioja nudriskę, lyg elgėtos.

VIEDRAS. Iš kur jau tos tavo kaiminkos žino, jog turiu tiek pinigų, kad ir pats jų nesužinau?

BARBORA. Ar tu manai, kad žmonės akių ir ausų neturi?

VIEDRAS. O tu ir klausai visų išsižiojusi.... Jau tų bobų liežuviai, kaip velnių. Vienam miesto gale sučiaudėjo, tai antram gale "į sveikatą" atsako. Ir tau negėda su sargų ir vežėjų pačiomis

kalbėtis?.... Ir apie ką tu kalbi? Nesuprantu....

BARBORA. Neblogiau ir jos nudriskusios.... Visai lygios išrodome.

VIEDRAS. Apdriskimas nieko nereiškia; tai drabužis.

BARBORA. Gana jau. Sąžinė reikia turėti. Miltai visai išsibaigė....

VIEDRAS. Vėl apie tą patį.... Juk sakiau ką padaryti.... *(Viedras išeina).*

III.

BARBORA. *(Viena).* Nelaimingos moters gavusios tokius šykštuolius.... Sukišau visą savo kraitį į jo nagus dabar ir švilpauk apie "poną". Sakė man kaiminkos, kad nepaduočiau visų pinigų, bet kas tau; jaunas, dailus, geras; kas galėjo manyti, kad tokiu žvėriu liks. *(Pauza).* Dės tuos pinigus dės, pats vargs, mane vargįs ir ant galo šuo ant uodegos viską nuneš.... Su tais vandeniais gal jau iš proto išeis. Milijonus ir milijonus imsiąs iš vandens. Ar nėra sviete vandenų.... Juk kaip ir Juozas, artimas giminė, našlaitis, bėdinas vaikinas, o kad jis nors skatikėlį duotų pašelpos.... O juk butų žmogumi. *(Pauza).* Pirma dar prieidavau prie pinigų, o dabar ir smulkius nežinia kur deda. Na, kad prieičiau, visus iki skatikui paimčiau. *(Įeina Juozas).*

IV.

BARBORA IR JUOZAS.

JUOZAS. Gerą dieną dėdienei.

BARBORA. Sveikas, sveikas Juozuti. Kodėl teip retai pas mus lankaisi?....

JUOZAS. Ką-gi veiksi?.... Atbodo jau pamokinimus klausyti.

BARBORA. Nebežinau ir aš ką su juo daryti.... Su tais vandeniais visai iš proto išėjo.... Jau ne tik kad tau neduoda, bet ir sau gailisi; badu gatavas stipti.

JUOZAS. Apie tuos vandenius daug dabar po miestą kalba.

BARBORA. Ar-gi butų kas iš to?

JUOZAS. Gali buti.... Bet man kas iš to....

BARBORA. Kaip tu dabar gyveni Juozuti?

JUOZAS. Ko tolyn vis man eina blogyn. Padėjimas mano dabar teip blogas, kad jau ir pats nežinau ką bedaryti.... Ir vis aršiau.... Lekcijų absoliutiškai negalima gauti.

BARBORA. Nežinau ką bedaryti.... Kaip pasakiau, kad tau šiek-tiek padėtų, tai ir atkirto man: "kas man ką davė? Tegul mokinas sviete gyventi. Daug tokių atsirastų". Na, ir ką tu su juo padarysi....

JUOZAS. Tik viltis mane laiko, kadangi tikiuosi geresnių laikų sulaukti. Gulėti ant pinigų ir buti aklu? Ne!

BARBORA. Nesineš į aną svietą; viskas čia paliks *(pusbalsiai)*. Be tavęs nėra daugiau giminių, viskas bus tavo — tau paliks....

JUOZAS. Ne to aš laukiu.... Aš laukiu abelnos laimės, kada nereiks vieniems alkį kęsti, o kiti turės užgulę didžiausius turtus!

BARBORA. Jau aš nebežinau ką bedaryti....

JUOZAS. Dvi dienos nevalgęs esu.... *(Nedrąsiai)*. Gal dėdiene galite kiek paskolinti?

BARBORA. Iš kur, berneli, imsiu?.... Kol pri-

eidavau prie pinigų ir tau galėdavau duoti, bet dabar viskas užsibaigė.

JUOZAS. Esu našlaičiu, be jusų, jokių genčių neturiu, bet ir čia esu atstumtas. Jei nebučiau pasitikėjęs ant dėdės, bučiau kitos išeigos jieškojęs, o dabar — nei šaukti, nei plaukti. Lieku visai apgautu.

BARBORA. Ne tu vienas apgautas.... *(Įeina Viedras).*

V.

TIE PATĮS IR VIEDRAS.

VIEDRAS. *(Nugirdęs paskutinius žodžius).* Nesibijok.... Nieks manęs neprigavo ir neprigaus.... *(pamato Juozą).* O, Juozas?! Ir tu nors kartą atsilankei. Kodėl teip retai?

JUOZAS. *(Duoda ranką).* Tai kas iš mano atsilankymo?....

VIEDRAS. Suprantu. Už pinigą ir velnias kazoką šoktų, bet tu šioks-toks giminaitis.... Galėtum tankiau pas mųs ateiti ir linkmiau negu kur kitur praleisti liuosą laiką.

BARBORA. Kas per linksmybės sutinka jį atėjus?....

VIEDRAS. *(Barborai).* O tu perdaug nesikišk su savo liežuviu. Nesuprantu.... Kad tik kas spėjo žodį ištarti, tuojaus mano mieliausia prisieka dešimt-dvidešimt ant jo. Aš to nemėgstu....

BARBORA. Ar nereiks į ranką bučiuoti?....

VIEDRAS. Nors aš, tavo nuomonė, ir šioks ir toks, bet nebėsu tuo, kuo pirma buvau. Dabar esu minerališků vandenų savininku ir nieko pažinti nenoriu!

JUOZAS. Na, tai sudiev, einu....

VIEDRAS. Palauk. Noriu ir tau kelis žodžius pasakyti.... Matai kaip aš tave mylėjau, norėjau ir prižadėjau tave šelpti, kol mokiniesi ir viską bučiau tau padaręs....

JUOZAS. Kokia-gi tam kliutis buvo?

VIEDRAS. Mačiau, kad viskas eis niekais.

BARBORA. Tu viską matai.. ..

VIEDRAS. Nesikišk! Ne su tavim kalbu!

BARBORA. *(Į šalį).* To dar nebuvo.

VIEDRAS. Aš vis sakiau tau ir sakysiu, kad labai negerai darai turėdamas susinešimus su visokiais plėdrais, svieto palaidunais ir netikėliais.

JUOZAS. Aš visai tokių nepažįstu.

VIEDRAS. Ką tu man kalbi. Apie tave aš daug girdėjau ir suprantu, kad visas tavo darbas eis niekais, jeigu tu ir toliau teip gyvęsi nemesdamas tų savo "draugų", kurie prikalba tau labai daug gero, o vėliau tupi visi metus kalėjime. Jie tau neduos valgyti, nei apsivilkti. Aš be gero nieko, tau neveliju.... Jie tau brangesni už mane.

JUOZAS. Dėlko dėde teip sprendi?

VIEDRAS. Tu pas mane gyvenai, aš tave mylėjau, kuom tik galėdamas šelpiau, norėjau pastatyti tave, teip sakant, ant kojų, o tu tik man uodegą rodei ir per naktis buvai su jais. Nieko gero iš to nebus vaikeli.... Aš tavęs gailiuosi, bet jeigu tu ir toliau teip gyvęsi, tąsyk.... žinokis!

BARBORA. Ko tu teip ant vaikino užsipuldinėji?

JUOZAS. Man rodos, kad tas dėdei, nei kiek nekenkia, jeigu aš pažįstu žmones, kurie dėdei netinka. Dėde kas-kartą skaitai man pamokslus ne-

paklausęs, ar aš turiu kur gyventi, ar turiu ką valgyti. Juk aš vienas....

VIEDRAS. Paprašyk jų, gal jie tau ką duos. Juk jie tavo "draugai".

JUOZAS. Tas kelias, kuriuo aš dabar einu, yra vienintėliu keliu, vedančiu mus prie teisybės ir išsiliuosavimo.... Kaip galima neprijausti?!

VIEDRAS. Kalbėk kaip išmanai, bet žinok tą, kad gyvendamas prie manęs turi manęs ir klausyti. Juk žinai pats, kad tokie žmonės dabar nieko vietoj laikomi.

JUOZAS. Tas yra tik nesusipratimas, tamsiosios minios keršijimas.

VIEDRAS. Klausyk.... Man bus reikalingas pagelbininkas, bet su tavim, teisybę sakant, bijausi pradėti. Kam man tas viskas reikalingas? Pasakyk!

JUOZAS. Dėde.... Kas-gi gali rupėti žmogui, kuris pinigui, tik pinigui gyvena?

VIEDRAS. Sunku po skatiką surinkti.... Ar tokie turčiai yra sviete *(Atsidusta)*. A.... ha.... ha.... Kas mano pinigai?....

JUOZAS. *(Į šalį)*. Vis dar maža.

VIEDRAS. Paguodosi skatiką; jis tave dešimt kartų paguodos.

BARBORA. Teip, tai teip.... bet perdaug.... *(Įeina Velson)*.

VI.

TIE PATĮS IR VELSON.

VELSON. Gerą dieną ponui Viedrui.

VIEDRAS. Gerą, gerą.... Kas naujo?

VELSON. Aš turiu su tamista biskį pakalbėti.

VIEDRAS. *(Barborai ir Juozui).* Išeikit ant valandėlės....

BARBORA. *(Juozui).* Eime mudu, *(į šalį).* Vėl kokie nors nauji žabangai. *(Barbora ir Juozas išeina).*

VII.

VIEDRAS IR VELSON.

VIEDRAS. Kas-gi per tokis reikalas, ar ne galėčiau žinoti? Sėskitės.... Maniau, kad kur išvažiavot....

VELSON. O, ne.... Dalykas toks: aš noriu atvirai su tamista pakalbėti kas link žinomo jau tamistai "gešepto"....

VIEDRAS. *(Pertraukdamas).* Gal apie vandenius?

VELSON. Teip, teip įspėjote. Ar nenorėtum tamista priimti į tą "gešeptą" antrą asmenį, nors ir mane?

VIEDRAS. O, ne! Juokėtės iš manęs kaip aš pirkau tas balas, o dabar, ant gatavo, daug tokių gudruolių atsirastų.

VELSON. Neturi tamista užmiršti, kad tamista turi daug priešų, kurie gali buti pavojingi, o dvieja, vis galėtų kaip nors sukties.

VIEDRAS. Kas man mano priešai? Jie senai sumušti, o nenutils — viską atimsiu; tegul tada nepyksta. Pakol kas, vandeniai bus mano vieno rankose ir jokių ten kalbų apie susitarimus negali buti.

VELSON. Klausimas, ar tie vandeniai eis, budami vieno rankose? Jeigu kaip išeitų, vienas perdaug gal pralaimėti.

VIEDRAS. Neprigausite manęs....

VELSON. Antra, aš turiu asmenį, kuris nuo tamistos, vandenius atpirktų ir tada be jokio galvos sukimo ir iškaščių paimtumei tamista į savo kišenių kelis šimtus gryno pelno.

VIEDRAS. Kelis šimtus?! Sakiau, kad apie tai ir kalbėti nenoriu.

VELSON. Tamista, matyt, viską užmiršai.... Mųsų bendrų darbų negalima teip greitai užmiršti, tuo labiau, kad tamista jaisiais daugiausiai pasinaudojai.... Juk per tą į jųsų rankas pakliuvo ir šitos balos.

VIEDRAS. Et, kalbi tiktai.... Kas buvo, tai jau praėjo....

VELSON. Reiškia, tamista visai apie tą ir kalbėti nenori?

VIEDRAS. Ką bekalbėti? Aš pasakiau, kad tie vandeniai yra mano — aš vienas ir naudosiuos jais.

VELSON. Tai teip?! *(Pašokęs).* Nenori visai pažinti manęs? Puiku! Kad tik nesigailėtum.... Buk atsargus! Pasikalbėsiva! *(Išeidamas į šalį).* Neilgai tu tuos vandenius turėsi! *(Velson greitai išeina).*

VIII.

VIEDRAS. Matai koksai gudrus.... Pasikalbėsiva, girdi.... Nebaugink, ne toks aš baukštus. Kaip tu gali mane pabauginti?! Kad aš su tavim porą kartų prigavome kelis mužikus su neteisingais dokumentais, ant kelių šimtų, tai tame ir tu paukštuke tokią pat rolę lošei, kaip lygiai ir aš. Žinau, kad apie tai tylėsi. Žmogus vis tur žiurėti priekyn, o už tai kas buvo nieks sulenkto skatiko neduos.

Gudrus.... Priimk jį ir dalinkis viskuom per pusę. Ne! Tie vandeniai yra turtas, kurį mokėsiu ir aš vienas išsemti.... *(pauza)*. Samdyti žmogų brangiai atsieis; svetimas gali vogkti, o pagelbininkas butinai reikalingas. Paimsiu prie savęs, pagelbininku, Juozą.... Jis su mielu noru eis, nes pats sakė, kad neturįs ką į burną įdėti.... Pigiau prisieis ir vis jau saviškis, anot žmonių kalbos.... Buvant Juozui prie manęs, aš jį prižiurėsiu, perkalbėsiu ir gal liks žmogumi.... O jeigu neklausys tegul sau eina. Priimsiu Juozą! Ar rokundas suvesti, ar ką parašyti, vis jau mokytas. Vienam negerai — lyg pats savim neužsitiki.... Gyvenk, žmogus, ir žiurėk — gerai žiurėk ir vis neperdaug tematai....

Uždanga.

Veikmė II.

Viedro kambarys. Viskas švariau, geriau apdorota.

I.

JUOZAS. *(Vienas)*. Ir teip, aš gyvenu. Negyvenu teip, kaip mačiau žmones gyvenant, bet tikiuosi sulauksiąs to laiko, kada viskas paliks mano nuosavybe, tada pilnoj to žodžio prasmėj galėsiu pasakyti: "gyvenu"! Šiandien buvę mano draugai, vadinami pirmeiviais, keikia mane, ir vadina buržuėliu.

Varvinkit nosis.... Norėtumėt ir jųs tokiais buti, bet toli-gražu. Kad ir turit kuris dėdę, bet kas iš jo naudos — kaip iš ožio.... Daug geriau jausti save sotum, gerai apsitaisiusiu, išmiegojusiu, negu naktimis po purvus braidant kiaurais batais, atsišaukimus klijuoti ant stulpų ir sienų.... Lyja, purvas, pilve tuščia, krutinę skauda, o čia jieškai laimės, telki talką, džiaugies tuščiais sakymais. Geriau kada turi gerą dėdę ir su vienu gali gyventi.... Viskas pasaulyje mainosi.... Tik vieni metai, kaip pradėjau žmoniškiau gyventi, o jau pats save nelabai galiu pažinti. Veidas nesulyginant pilnesnis, *(prieš veidrodį)* ir iš visos figuros visai kas kitas. O garbė — kas ta garbė!? Supusi kalėjime, geros dienos nematęs ir viskas tau užbaigta.... Karščiavaus ir aš iš pradžios, gailėjaus, teip vadinamų, varguolių, prijaučiau progresyviškam judėjimui, bet atsibodo. Tiesą sakė senis, kad savo marškiniai arčiau kuno. Tikra tiesa!.... Ne tas gudras, kuris skursta, bet tas, kuris moka išnaudoti gyvenimą; tas yra gudras. Tam mums gyvenimas ir duota, kad išnaudoti jį — gyventi. *(Įeina Viedras).*

II.

JUOZAS IR VIEDRAS.

VIEDRAS. Ar tu ir vėl namie? Na juk teip negalima. Tiek neatlikta darbo, o tu slankioji pakerčiais. Maudyklė pilna žmonių, vandenius reik siųsti, o tu visai tuom nesirupini, kaip aš matau.

JUOZAS. Negali žmogus kaip jautis dirbti, reikia biskį ir pasilsėti.

VIEDRAS. Matai, kad aš neįgaliu, jau kelinta diena vaikščioju led gyvas, o tu kaip ant pikto ilsiesi.

JUOZAS. *(Į šalį).* Laikas jau į aną svietą....

VIEDRAS. Iš karto nori ponu buti.... Viską turėsi, viską Juozuti, o dabar reik padirbėti.... Eik pažiurėk, kaip vandenius pakuoja, kad nevogktų.

JUOZAS. Ar jau išsiuntėt senuosius?

VIEDRAS. Kada aš galėjau išsiųsti.... Matai pats, kad sergu....

JUOZAS. *(Išeidamas. Į šalį. Rodo į kišenę).* Pasiųsiu ir čia biskį. *(Juozas išeina).*

III.

VIEDRAS. *(Vienas).* Greitai Juozas paliko ponu, bet už tai aš ant jo nepykstu; kad tik žmoniškai gyvena ir manęs klauso. *(Pauza).* Antri metai stojo, kaip nupirkau balas.... Šiandien jos jau nepažįstamos.... Visur kruta, juda, medžiai žaliuoja, vandenius geria, maudyklė skamba. *(Ima iš kišenės popierą ir skaito).* Už paskutinį mėnesį gryno pelno liko trįs šimtai.... Gryno pelno. Kaip šaltinis tai ir šaltinis! Palaukus, vanduo bus dar labiau naudojamas.... *(Liudnai).* Viskas butų gerai, tik velniškai baugina mane ta mano liga. Ir valgyti, rodos, galiu ir miegu gerai, bet kartu jaučiu, kad vis einu silpnyn ir silpnyn kas dieną.... Mirti nesinorėtų.... Kaip ir Simonas. Sveikas buvo visą laiką, vienu kartu griuvo ir nugriuvo, kaip aržuolas ir viskas užbaigta.... Žinant, kas rytoj bus, nesigailėčiau bet teip.... vis lyg baimė ima leisti pinigus. Jau tie daktarai lupa be mielaširdybės.... O gal duos Dievas ir ilgai dar pagyventi; ką gali žmogus žinoti.... Gersiu sierinį vandenį — gal pasitaisysiu. *(Įeina Pupkinskis).*

IV.

VIEDRAS IR PUPKINSKIS.

PUPKINSKIS. *(Greitai įbėga, nusiima kepurę).* Sveikas gyvas ponas Viedras....

VIEDRAS. Kas-gi tamistą atvijo pas mane? Ar nesergat?

PUPKINSKIS. Gink Dieve! Ot teip žinote, mažą reikalėlį prie tamistos turiu. Gyvenau, gyvenau, vargau, sudėjau porą skatikų, o bankai tie.... et jau.... baugu ir pradėti....

VIEDRAS. Teip, teip....

PUPKINSKIS. Tai čia žiurėk, tai čia išvogė, — vis, sako, netikri, o kaip darbe, tai jau kitas dalykas; nesupus ir nesudegs....

VIEDRAS. Bet ką tamista nori tuomi pasakyti?

PUPKINSKIS. *(Atsargiai žvalgos).* Ar čia nieko nėra?

VIEDRAS. Nieko, nieko, aš vienas.

PUPKINSKIS. Nenoriu, kad kas girdėtų.... Paskui tiktai kalbos, pasakos visokios; visai bereikalingai.

VIEDRAS. *(Į šalį).* Nieko nesuprantu. *(Balsiai).* Kame-gi dalykas?

PUPKINSKIS. Ot, žinot, per sunkų darbą sudėjau biskį, o su bankais nenoriu pradėti; visokie klapatai, iškaščiai.... Visai bereikalingi....

VIEDRAS. Na, tai kas iš to?

PUPKINSKIS. Ar nepadarytum man tamista malonę? Labai bučiau už tai tamistai dėkingas.

VIEDRAS. *(Į šalį).* Suprantu.... Nor paskolinti.... *(balsiai).* Ne! ne! Nėr pas mane dabar.... Viskas lėšiavo....

PUPKINSKIS. *(Pertraukdamas).* Buk tamista malonus. Prie savęs laikyti bijau, o tie bankai apgaudinėja ir teip vis.... Priimkit, bukit teip malonus.

VIEDRAS. *(Į šalį).* O! o! Priimti galiu. *(balsiai).* Jeigu tamista neturi kur dėti ir prie savęs laikyti bijaisi, galiu priimti, bet, žinok, kad palukų nemokėsiu.

PUPKINSKIS. Tegul jas bala ir palukas jeib tik pinigai bus apdrausti. Tai ar busite malonųs priimti?

VIEDRAS. Galiu, galiu....

PUPKINSKIS. *(Apsižvalgęs ima iš užančio pinigus).* Čia lygiai du šimtu. Prašau perskaityti, kad be abejojimų....

VIEDRAS. Teip.... Lygiai du.

PUPKINSKIS. Didelį ačių tamistai.... Labai ačiu. Sudiev.... Likit sveiki....

VIEDRAS. Keliaukite sveiki.

PUPKINSKIS. *(Sugrįžta).* O kaip su laiku?

VIEDRAS. Man vis vieną. Kada panorėsit, tada ateikit.

PUPKINSKIS. Ačiu.... Labai ačiu.... *(eidamas per duris).* Jau su tais bankais baugu ir bepradėti..

VIEDRAS. Teip, teip....

PUPKINSKIS. *(Sugrįžta).* Labas dienas poniai. Sudiev.

VIEDRAS. *(Į šalį).* Išsineštumei nors kartą. *(Pupkinskis išeina).*

V.

VIEDRAS. Ir teip iš visų pusių plaukia ir plaukia. Dabar viskas; ir užsitikėjimas ir meilė ir

pinigais naudotis. Viską pinigėlis daro.... Mano skrynutė ir už banką geresnė. *(Laikydamas rankoje pinigus eina prie durų).* Nesitikėjau, kad Pupkinspaguodonė atsirado, kada mato, jog ir aš moku savo kis tiek turėtų.... O jau jo baugumas neišpasakytas.... *(Viedras išeina).*

VI.

JUOZAS IR VYŠNIA.

JUOZAS. *(Įeina kalbėdamas).* Man gyvenimas jau parodė savo meilę ir daugiau aš nieko nuo jo nelaukiu. Ką daugiau gyvenimas begal duoti. Šiandien aš esu pilnai pasitenkinęs gyvenimu. Tik paskutiniame laike kankina mane moteries paveikslas.

VYŠNIA. Aš patarčiau draugui, kaipo savystoviam asmeniui apsivesti.

JUOZAS. Apsivedimas suriša žmogų. Na, tas vėliau, o dabar tur buti neatsisakysi išgerti stiklą koniako.

VYŠNIA. *(Į šalį).* Ištiesų persimainęs *(balsiai).* Ačiu, stiklą galiu išgerti.

JUOZAS. Labai gero koniako turiu. Tuojau įnešiu.... *(Išeina).*

VII.

VYŠNIA. *(Vienas).* Gersime "gerą koniaką" su buvusiu bendradarbiu. Teip, šiandien jis jau geria gerą koniaką. Šiandien kitokios jo nuomonės, kitokios pažiuros į gyvenimą. Juozas buvo karštu darbininku ir draugu, jis dirbo, bet ta kibirkštis, matyt, jame jau užgeso. Argi jis butų prisidėjęs prie išdavimo kelių draugų, kaip yra menama? Nesinori

tikėti.... Ar-gi teip greit butų pamiršęs tas dienas, kada neturėjo ką valgyti; ar galėtų teip greit viską pamiršti? Ar-gi teip nyktų musų karštieji darbininkai, pamatę saują varinių. Ne! Pinigo spėka gal patraukti tik nesubrendusius! *(Įeina Juozas).*

VIII.

VYŠNIA IR JUOZAS.

JUOZAS. Štai ir koniakas. Kaip jųs dabar gyvenate?

VYŠNIA. Žinai, kad pas mus viskas ir visada gerai, o gyvename, kaip ir gyvenę; draugiškai, linksmai, gerai.

JUOZAS. *(Į šalį).* Gerai.... Žinau tuos gerumus *(balsiai).* Išblaškė jus, turbut?....

VYŠNIA. Kodėl su tokia ironija kalbi, drauge?

JUOZAS. Juokai mane ima iš jųsų gyvenimo. Kam tas viskas? Mainyti savo gyvenimą, savo jaunas dienas, savo ateitį ant braidymo po purvus, pranašavimo ir kalėjimų! Neapsimoka.... *(Juokias).* Ha.... ha.... ha.... Juk tai tik komedija.

VYŠNIA. Stebėtinai greitai pamiršai, drauge, tą viską, kam buvai pasišventęs ir prijautei, kam tiek laiko ir darbo aukojai.

JUOZAS. Aš jieškojau laimės ir sutikau jąją anksčiau už kitus.... Dabar jieškokit jųs, kol atrasit.

VYŠNIA. Ar tokios laimės męs jieškojom? Ar asmeniškai laimei męs dirbome ir dirbame? Ne, drauge! Užsimiršta asmeniška, kuomet rupi visuomeniška.

JUOZAS. Kokia dėka už tai?

VYŠNIA. Ir ne dėl garbės. Tik nesuprantantis gal panašiai atsiliepti.

JUOZAS. Meldžiu neiškalbinėti, nes dabar aš esu savystovis asmuo ir nieko abelno su jumis neturiu.

VYŠNIA. Labai apgailėtina....

JUOZAS. Apgailėtina, ar ne — man tas vis viena. Ir kvailiausis elgėta nepatenkintas, kad kiti žmoniškai gyvena.

VYŠNIA. Ar-gi jį šildo svetimas turtas?....

JUOZAS. Tiek to.... Išgerkime geriau po stiklelį koniako.

VYŠNIA. Tik nuo draugo galiu priimti ir sudaužti stiklais.

JUOZAS. Ar ne tuščias pilvas?.... Neliek savo energijos užDyką, palaikyk kovai *(juokiasi)*. Ha.... ha.... ha....

VYŠNIA. Galite ateiti prie musų net su savo geruoju dėde — užteks visiems.

JUOZAS. Kam veidmainiauti, iš to sotesniu nebusi. Pažįstu jus gerai.... Kad ir nieko nevalgę, o išrodo kaip ir žmonės.

VYŠNIA. O tu, drauge, už skatikus ir gerą duoną viską atidavei, ką prakilnesnio savyje turėjai. Net ir sąžinę.

JUOZAS. Tai mano dalykas.

VYŠNIA. Bet.. parduoti save....

JUOZAS. Teko man matyti daug tokių ideališkų jaunikaičių, kurie kalbėdami vieną, visai ką kitą manė ir parduodami savo nuomones krovė skatikus ir ant galo jodinėjo sprandais darbininkų — brolių, kaip jie vadina; vėl persitikrinę, kad kitaip

šiame laike negali buti. Kiekvienas norime, kad nedideliu ponu, tai nors mažu ponaičiu likti.

VYŠNIA. Ar-gi tas mus mokina, ar iš tokių atsitikimų męs turim imti pavyzdį? Ne! ir dar kartą ne! *(Piktai)*. Niekšas tegal tą padaryti!

JUOZAS. *(Piktai)*. Laukan! *(Atidaro duris)*. Aš tau daugiau ne sėbras.

VYŠNIA. Tikėjausi to sulaukti. Esu dabar persitikrinęs iš tavo kalbos ir pasielgimų.... Tu išdavei savo draugus! Tu!

JUOZAS. Laukan laukan!

VYŠNIA. Bet jeigu dar kartą išgirsiu, kalbant apie ką nors iš praėjusių laikų, tada.... neužmiršk.... *(Vyšnia greitai išeina)*.

IX.

JUOZAS. *(Vienas)*. Kad jus velniai tokius gudročius.... Atėjo perspėlioti ir mokinti!.... Pataikei!.... *(Greitai įbėga Viedras)*.

X.

JUOZAS IR VIEDRAS.

VIEDRAS. Kas čia atsitiko? Ar tu vienas teip trankiai kalbi?

JUOZAS. Dar neišėjau iš proto.

VIEDRAS. Bet-gi čia kas kalbėjo?

JUOZAS. Atėjęs buvo senas mano pažįstamas ir kalbėjovos.

VIEDRAS. Ar nepradėsi vėl su jais?

JUOZAS. Kas?

VIEDRAS. Na-gi tu.

JUOZAS. *(Rodo į duris)*. O čia kas?

VIEDRAS. Išjojei?.... Labai protingai.... Kaip dabar tavęs nemylėti?.... Ir tu gerai gyvęsi

ir man linksmiau bus. Ką ten su visokiais niekais užsiimti.... Suaugsi į protą dar geriau viską suprasi.

JUOZAS. Juk ne du kartu gyvensime....

VIEDRAS. Tiesa, bet reikia mokėti gyventi.... Kitų gailėtis nespėsi.

JUOZAS. Tiesa.... Tikra tiesa.

VIEDRAS. Gyvensime kuopuikiausiai tiktai tu nelaidyk visokiems niekams pinigus. Nesugaudysi vėjų lauke.... Dabar tu tankiai išeini, ir pareini namo apygirtis. Aš vis sakiau ir sakysiu: guodok skatiką, o jis tave dešimt kartų paguodos. Atmink mano žodžius....

JUOZAS. *(Į šalį).* Daugiau nieko ir nežino. Vis tą patį ir tą patį.

VIEDRAS. Jau aš matau, kad busi žmogumi, ir jeigu mokėsi skatiką mylėti, prie tokio uždarbio gražiai galėsi gyventi ir manęs neužmirši....

JUOZAS. Kaip aš galiu dėdę užmiršti; niekados neužmiršiu.

VIEDRAS. Tu, vienatinis ir artimiausis iš giminių..... Nežinom katrą gal Dievas anksčiau pas save pašaukti, bet tu visgi jaunesnis ir stipresnis.

JUOZAS. *(Į šalį).* Be abejonės.

VIEDRAS. Gana apie tai kalbėti.... Gal kada priminsi mano pamokinimus ir paminėsi mane geru žodžiu. Eikiva dabar apžiurėti vandenius.... Tiek užsakymų, tiek darbo.... o męs čia kalbamėsi.... Eikiva....

JUOZAS. Niekad neužbaigti darbai....

VIEDRAS. *(Išeinant).* Reik, Juozuti, dirbti.

JUOZAS. Gerai, gerai. *(Abu išeina).*

Uždanga.

Veikmė III.

Kambarys viešbutyje. Sofa, stalas, kelios kedės. Ant stalo ir ant žemės primėtyta tuščių bonkų.

I.

JUOZAS. *(Vienas. Atsikelia nuo sofos. Plaukai suvelti, girtokas. Apsidairo).* Aš vienas. Kur jie dingo? *(griebiasi už galvos).* Kas su manim darosi.... Galva lyg akmenų pripilta.... Akyse žaliuoja.... kojos virpa.... *(pauza).* Gėriau su jąja, su tuo puikiu angelu ir.... jos nėra. *(Imasi už kišenės).* Laikrodėlio nėra! *(Trumpa pauza. Nusišypsojęs).* Pajuokavo.... Nepykstu už tai ant tavęs.... Tavo vienos rankos paspaudimas, yra daug vertesnis už tą laikrodėlį.... Ką jis man reiškia?.... *(Pauza).* Neišpasakytai galva sopa.... *(Svyruoja).* Visur rodos smarvė, tvanka, biaurumas; nieks nemalonu.... Tik Katriukę myliu.... myliu.... *(Įeina tarnas).*

II.

JUOZAS IR TARNAS.

TARNAS. *(Paduoda atskaitą).* Meldžiu užmokėti.

JUOZAS. *(Žiurėdamas į paduotą popierą).* Ar tau dega? Ne chamą radai! Pripratęs su kiaulėmis.... *(Jieško po kišenes).*

TARNAS. Meldžiu atleisti, tai ne mano kaltė; man liepta.... Žinot viešbutyj, darome kas prisakyta.

JUOZAS. *(Vartydamas kišenes).* Kas pinigus išvogė? kas?

TARNAS. Kaip tai? Išvogti pinigai?

JUOZAS. *(Puola ant tarno).* Tu juos išvogei ne kas kitas.

TARNAS. *(Stumia nuo savęs Juozą).* Nesikabink prie manęs.

JUOZAS. Aš apvogtas.... Tai nieko.... *(Rašo).* Nunešk šitą telegramą kuogreičiausiai į krasą.

TARNAS. Klausau. *(Pamerkdamas į šalį).* Bus pinigai. *(Tarnas išeina).*

III.

JUOZAS. *(Vienas).* Oi galva, galva.... Ar beliko namie pinigų, visai negaliu atsiminti.... Dėdienė myli mane; prisiųs visus kiek suras.... O jeigu.... Ne, tų pinigų nieks nuo manęs nevogė, aš juos pamečiau. Kas man pinigai? Kol turėsiu vandenius, pagyvensiu neatbodamas ant rytojaus. Gyventi ir linksmintis, linksmintis ir gyventi tai viskas.... O, Katrė, Katrė.... Kas tie vandeniai, kas pinigai prieš tave?.... Svietas pinigai ir pinigai svietas....Prakeiktas šmotelis medegos.... *(Žiurinėja butelius).* Visi tušti.... Kol dar muša šaltinis atsiras ką gerti!

IV.

JUOZAS IR ŠVILPKEVIČIA.

Švilpkevičia įkišęs galvą per duris klausos.

JUOZAS. Bus pinigai, bus.... Kol dėdė gyveno aš negyvenau, o kada jis jau negyvena aš gyvenu.... Reik gyventi.... Šikštuolis dėdė nebutų

siuntęs, bet šiandien jau nebėra.... Dėdienė myli mane, prisiųs.

ŠVILPKEVIČIA. *(Terpduryje į šalį).* Atsiųs! Tokiu budu reik užeiti... *(Įėjęs, balsiai).* Sveiki, linksmi, ponaiti.... Gerai miegojote?

JUOZAS. O, gerai.... gerai....

ŠVILPKEVIČIA. *(Į šalį).* Žinau, kad gerai miegojai, nes nejutai, kaip po tavo kišenes reviziją dariau.

JUOZAS. Kur Katrė?

ŠVILPKEVIČIA. Katrė be jusų negali gyventi. Bet ko teip nusiminęs? Tas netinka jaunam žmogui....

JUOZAS. *(Pusbalsiai).* Aš laimingas....

ŠVILPKEVIČIA. Meskit šalin nuo veido tą rukštumą.

JUOZAS. Galva, galva sopa.... Rodos, kad persprogs.

ŠVILPKEVIČIA. *(Juokias).* Ha.... ha.... ha.... Paprasta liga; nesibaukštykit. Čia reikia praktikos. *(Skambina varpelį).* Ei! duok dektinės.... Skubėk!

TARNAS. *(Už durų).* Vieną, du?

ŠVILPKEVIČIA. Ką du — tris! *(Į šalį).* Daugiau garo bus.... Suminkštins sielą ir kuną....

JUOZAS. Dėdė rišo mane iš visų pusių, bet dabar jau ne tas....

ŠVILPKEVIČIA. Užmirškit jau apie dėdę, duokit jam ramumą, amžiną atilsį, kaip yra sakoma.... Dėdė jums, o jųs dėdei nebe giminės.... Jis po žeme, o tamista ant žemės.

JUOZAS. Kur-gi galėjo dingti mano pinigai? Ar aš juos pamečiau....

ŠVILPKEVIČIA. Kaip? Pametėt pinigus?

JUOZAS. Nežinau.... Bet tuojaus bus, prisiųs man pinigus.

ŠVILPKEVIČIA. Palauksime kol prisiųs, o pakol kas pasilinksminkim iš mano kišenės.

JUOZAS. Oi, galva....

ŠVILPKEVIČIA. Kur-gi jis teip ilgai neatneša? *(Išeina).*

V.

JUOZAS. *(Vienas).* Koks ten nudriskėlis perka man gėrimą. *(Karščiau).* Aš turiu savo! Nepripažįstu mielaširdystės; neprašau gailėtis manęs. Viskas ką myliu, tur buti mano! Ačiu dėdei už atradimą minerališkų vandenų.... *(Trumpa pauza).* Galvos lyg visai neturiu.... Pinigus tur prisiųsti, juk aš likau pilnu savininku vandenų po dėdės mirties. *(Įeina Švilpkevičia).*

VI.

JUOZAS IR ŠVILPKEVIČIA.

ŠVILPKEVIČIA. Pasileido tarnai, po dvi valandas reik laukti; o jis ten su Katre koketuoja.

JUOZAS. Katrė! Su Katre?

ŠVILPKEVIČIA. Ji tuojaus bus čia. *(Pusbalsiai)* Pinigų, mat, anai reik, tai ir priversta kalbėtis su tarnu.

JUOZAS. Su tarnu? Pas mane bus pinigai; sakau bus!

ŠVILPKEVIČIA. Tikiu, šventai tikiu, kad pas tamistą bus pinigai.... Turėti vis mušantį šaltinį reiškia nieko nesibijoti, o pamesti tankiai atsitinka. *(Pripila stiklus).* Meskime po vieną už kalnieriaus.

JUOZAS. Neėsu šykštuoliu, bet be pinigų negerai.... O, Katrė!....

ŠVILPKEVIČIA. Pamilėjot Katrę? Tas nieko.... *(Dainuoja).*

Dabar mumis visi myli
Ant rankų nešioja....

Sveiki!....

JUOZAS. Galva tik labai sopa.

ŠVILPKEVIČIA. Praeis.... Visados teip po pagirių.... Reik pripratimo, praktikos ir patyrimo. *(Įeina Katrė).*

VII.

TIE PATĮS IR KATRĖ.

ŠVILPKEVIČIA. Ot ir musų žvaigždutė.

KATRĖ. Sveiki linksmi, mano ponaiti. E, koks surugęs.... Tas jums visai netinka.... Ar sveiki? O man galva net ir šiandien skauda.

JUOZAS. *(Paduodamas ranką. Rodo į Švilpkevičią).* Štai gydytojas mano, kuris mano visas ligas gydo.

ŠVILPKEVIČIA. Teip, teip pas mane praktika ir patyrimas.... Ant savo paties kuno ištyriau; be jokios prigavystės. Na, lenksime po pirmą ant mano atsakymo. *(Visi išgeria).*

KATRĖ. Oi kokia negardi. Ar ir tamista tokią geri, mano ponaiti.

ŠVILPKEVIČIA. *(Ramindamas).* Tik dar vieną minutą. *(Paveda Katrę į šalį).* Žinai, kad visi jo pinigai prie musų, bet sako, kad tuojaus gausęs telegramą.... Buk ramesnė....

KATRĖ. *(Į šalį).* Iš laiko reik pradėti. *(Balsiai).* Man labai reikėjo pinigų.

JUOZAS. Vieną valandėlę ir viskas bus.

KATRĖ. Nors tas mane labai kompromituoja, bet ką veiksi kada tiesa.

JUOZAS. Viską dėl tamistos padarysiu.

ŠVILPKEVIČIA. Terp mylimų negali buti nesusipratimų. *(Pripila stiklus).* Dabar po antrą išgersime. Nepergera degtinė, o teip brangiai nulupo bestija.

JUOZAS. Bus geresnės, tik biskį kantrybės. *(Įeina tarnas).*

VIII.

TIE PATĮS IR TARNAS.

TARNAS. *(Paduoda Juozui laišką).* Tamistai laiškas....

JUOZAS. Kas per niekai! Ant telegramos laiškas!

ŠVILPKEVIČIA. Jau užuodžiu, kad su gera naujiena.

JUOZAS. *(Tyloms perskaitęs laišką meta sugniaužęs ant žemės).* Nėra! Nėra!

ŠVILPKEVIČIA. *(Pakelia laišką nuo žemės).* Kas pasidarė?! Ar nelaimė kokia namie atsitiko?!

JUOZAS. Tai melagystė! Aš liepsiu! Viskas yra mano ir pagal mano norą turi buti padaryta.

ŠVILPKEVIČIA. *(Balsiai skaito laišką).* "Mielas sunau! Palikai mane vieną be skatiko prie sielos ir teip ilgai negrįžti. Grįžk tuojaus, jeigu tu mane myli. Barbora Viedrienė!" *(Į šalį).* Jau negerai, *(balsiai).* Matyti, kad jųsų dėdienė gera šykštuolė.

JUOZAS. Aš liepsiu! Tur buti!

TARNAS. Nieko neprisakysite?

JUOZAS. Eik laukan!

TARNAS. Ar liepsit paduoti apskaitą?

ŠVILPKEVIČIA. Girdi ką sako. Dabar nieko nebus....

TARNAS. *(Išeidamas).* Matyti, kad nieko nebus. *(Tarnas išeina).*

IX.

TIE PATĮS, BE TARNO.

ŠVILPKEVIČIA. Ar tai jau pilnas atsakymas ant telegramos?

JUOZAS. Ne! Pinigai turi buti. Gyvenimas mums duoda tik kelias valandas laimingo ir linksmo smagumo.... Pinigų yra ir turi buti.... Aš jieškojau laimės ir ją atradau. Šiandien turiu tiesą pasakyti, jog gražioji Katrė yra mano. *(Apsikabina Katrę).* Liekis degtine per stiklo kraštus už sveikatą mano dievaitės, o pinigai bus.

KATRĖ. Savo žodžiais pilat nuodus į mano krutinę.

ŠVILPKEVIČIA. *(Į šalį).* Pakol-kas viskas gerai. *(Pripila stiklus. Balsiai).* Kodėl aš teip nemylėjau. Juk teip puiku, kaip žiuri iš šalies.

JUOZAS. Nėra tam rubežių. Ar jau pilni stiklai? Tad gerkime.

ŠVILPKEVIČIA. Lai gyvuoja jaunystė! Gerkime kol yra.

JUOZAS. *(Užsimąsto).* Lai gyvuoja.... Lai gyvuoja....

KATRĖ. Kas su tamsta?

JUOZAS. Niekas.... Priminiau senus toastus su senovės draugais.... bet tas jau praėjo.

ŠVILPKEVIČIA. *(Dainuoja).*

Oi gėriau, gėriau
Gerdamas dumojau.

(Juokiasi). Ha.... ha.... ha.... Ar ne tiesa.

KATRĖ. Neverta praėjusio gailėtis. *(Įeina tarnas).*

X.

TIE PATĮS IR TARNAS.

TARNAS. *(Paduoda Juozui popierą).* Tamistai telegrama.

JUOZAS. *(Paima).* Man? Ką naujo čia rasiu.

ŠVILPKEVIČIA. *(Katrei pusbalsiai).* Ateina pinigai.

JUOZAS. *(Perskaitęs griebiasi už galvos).* Kaip? Nebeteka? Nebemuša šaltinis! Ar ne sapnas?

ŠVILPKEVIČIA. Kas? Kaip? Dėlko?

KATRĖ. Kas per naujiena?

JUOZAS. Aš užmuštas! sunaikintas!

ŠVILPKEVIČIA. *(Į šalį).* Jau blogai.

JUOZAS. Nebeliko pinigų, nebemuša šaltinis, neturių vandenų! Jau dvi dienos nebėra vandenio.

ŠVILPKEVIČIA. Nebėra šaltinio?! *(Juokias).* Ha.... ha.... ha....

KATRĖ. *(Juokias).* Ha.... ha.... ha.... Po ponaičio!

JUOZAS. Aš vėl elgėta....

ŠVILPKEVIČIA. *(Su ironija).* Adieu Monsieur, Adieu. *(Juokias).* Ha.... ha.... ha.... Greit užruko.... Gaila....

TARNAS. Užruko.... *(Švilpkevičia, Katrė ir Tarnas su juoku išeina).*

XI.

JUOZAS. *(Vienas).* Nieko nebeturiu.... Nieko neliko.... Viskas, viskas buvusio gražaus mano gyvenime, prażuvo.... Ir tie, paliko mane, ir tie išjuokė, ir tie spiovė man į veidą.... Kur dingti? "Pasižiurėk, drauge, gerai į gyvenimo veidrodį, kad vėliau pažintumei save". Teip jie man sakė.... Aš iškėliau save, lekiojau kaip sakalas, laidydamas pinigus į visas puses ir drąsiai žiurėjau į savo klaidas. O! likime! Tu suklupdei mane ir aš vėl elgėta, elgėta be draugų, be gero vardo. Nieko neliko man pradėti, viskas griuvo. Aš vėl toks pat nudriskęs, suvargęs, nevalgęs.... Dabar gyvenimo veidrodyj pažinau save.... Tegul bus prakeiktas pinigas! *(Pauza).* Ką aš kaltinu? Kam aš galiu užmesti kalčią? Aš kaltas! Aš niekšas! Kur dingti? Kur?! Aš vienas paklydęs savo klaidų lauke.... Visi svetimi pinigai žuvo mano rankose. Viskas kas buvo idėališko ir svetimo manyje — pardaviau! Tame prisipažįstu. *(Su ironija).* Ar išgelbės mane išpažintis prieš teisybę, ar duos man mano gerą vardą atgal? Ar aš galėsiu vėl su gryna sąžine gyventi? Ne! Nieko man neliko. Dovanokite man, draugai, pasigailėkit. Aš daug jusų išdaviau girtuokliaudamas su šnipais ir valkatomis.... Viskas žuvo! *(Puola ant sofos, užsimąsto).* Žinau ką daryti, žinau! *(Pašoka nuo sofos ir stovi). (Įeina Barbora ir Pupkinskis).*

XII.

JUOZAS, BARBORA IR PUPKINSKIS.

PUPKINSKIS. *(Rodydamas).* Jis čia, jis....

BARBORA. Čia Juozas? Terp tiek butelių ir tokiam name?

JUOZAS. *(Kruptelėjęs, lyg iš miego).* Kas čia? *(Atsisuka į įėjusius).* Dėdienė! Skolininkai!

BARBORA. Ką darai Juozuti? Vandenų pas mus jau nebėra.... Vanduo išsimušė Velsono lauke.... Nieko pas mus neliko; paskutinius tu pralaidokavai. Negerai Juozuti darai.... Kiek žmonių palikai verkiančių, kurie sudėjo pas tave pinigus, kaipo pas gerą ir teisingą žmogų. Dingo jie tavo rankose.

JUOZAS. Nebėra vandenų!....

BARBORA. Nebėra Juozuti.... Velsonas įdėjo maudykles; jau jo laukuose šaltinis....

PUPKINSKIS. *(Su ašaromis).* Kol uždirbi bėdinas žmogau skatikėlį, o čia visi nuo tavęs vagia.

JUOZAS. Aš vagis!.... Aš apvogiau jus.... nelaimingus varguolius. *(Siekia į kišenę).*

BARBORA. Vėlai.... Tas jau padaryta....

JUOZAS. *(Karštai).* Naikinkite tokius žmones! Naikinkit! *(Pusbalsiai).* Dovanokit draugai.

PUPKINSKIS. Atiduokit nors mano....

JUOZAS. *(Ištraukęs revolverį šauna sau į krutinę).* Gelbėkit.... Gelb.... *(Puola ant žemės).*

BARBORA. Ką darai Juozuti? *(Greitai įbėga Tarnas).*

XIII.

TIE PATĮS IR TARNAS.

TARNAS. *(Pamatęs, kad Juozas guli persišovęs, linguoja galva).* Dešimt metų čia tarnauju ir vis tą patį matau, — pirma pinigai, o paskui galas! *(Barbora puola prie Juozo, Pupkinskis verkia).*

Deacidified using the Bookkeeper proces
Neutralizing agent: Magnesium Oxide
Treatment Date: April 2007
PreservationTechnologie
A WORLD LEADER IN PAPER PRESERVATIO
111 Thomson Park Drive
Cranberry Township, PA 16066
(724) 779-2111

"LIETUVOS" REDAKCIJOJ GAUNAMOS ŠIOS KNYGOS:

No.		Kaina
4	Alluma, ir kitos pasakos, Guy de Maupassant'o	35c
	Gadynė šlėktos viešpatavimo Lietuvoje. Parašė Dr. J. Šliupas (sp.)	
27	Gyvenimo mokykla. Parašė Orisson Svett-Marden. $1.25. Apdaryta	$1.50
35	Gyvenimo Vaizdeliai (gražios pasakaitės)	15c
43	Pasakos iš gyvenimo Vėlių bei Velnių $1.50. Apdaryta	$2.00
44	Iš mano atsiminimų (Petro Pietario Raštai)	75c
63	Karės laukuose	20c
67	Lietuviškos Pasakos Yvairios. Dalis I, $1.25. Apdaryta	$1.50
68	Lietuviškos Pasakos Yvairios. Dalis II, $1.25. Apdaryta	$1.50
69	Lietuviškos Pasakos Yvairios. Dalis III, $1.25. Apdaryta	$1.50
70	Lietuviškos Pasakos Yvairios. Dalis IV, $1.25. Apdaryta	$1.50
c71	Laikrodininko atsiminimai. Pasak Erkman-Šatrianą	15c
76	Maxim Gorkij. Pasakojimai	25c
90	Olitipa. Pasaka	25c
97	Pamokslai Išminties ir Teisybės	50c
98	Pragaro atgijimas. Parašė L. Tolstoj	10c
100	Pasaka apie Kantrią Aleną	20c
103	Pasaka apie Adomą ir Jievą	10c
114	Ponas ir Bernas. Parašė L. Tolstoj	15c
120	Po priedanga Šventenybės	25c
124	Robinsonas Kruzius, morališka pasaka	25c
130	Revoliucijos Žmonės, parašė A. Niemojewski	20c
	Rymas (romanas). Parašė Emile Zola (spaudoje).	
134	Sidabrinis Kryželis	50c
185	Žmogus Nepliuškis	10c
200	Akis už akį, dantys už dantį	10c
210	Dėdė atvažiavo (komedija teatrui)	20c
225	Geriaus vėliaus, negu niekad	15c
257	Kunigo Gramulos raštinyčioje (komedija)	10c
262	Mindaugis Lietuvos karalius	25c
295	Pietro Caruso (Drama)	10c
302	Šiaurės Karžygiai, keturių veiksmų tragedija, parašė H. Ibsen	25c
331	Žilė galvon — velnias vuodegon (Komedija)	10c
381	Gyvybė (kantatas) ir kitos trumpos poėmos, parašė Jonas Viskoška	15c
436	Revoliucijos Dainos	15c
442	Svajus arba vaizdas siekimo augštybės. Trag-Poėma, par.J.Viskoška	40c
471	Akyvi apsireiškimai sviete	25c
472	Apsireiškimai Atmosferoj arba Meteorologija 75c. Apdaryta	$1.00
473	Apie žemę ir kitus svietus, jų buvį ir pabaigą 75c. Apdaryta	$1.00
480	Bioliogija arba mokslas apie gyvus daigtus	40c
490	Dvi kelioni į tolimą šiaurę	20c
507	Gamtos Istorija	50c
508	Gamtos pajiegos ir kaip iš jų naudotis	50c
516	Iš kur atsirado naminiai gyvuliai ir auginami augmenys?	20c

525 Kaip gyvena augmenys 35c
526 Kada ir kokiu budu svietas susitvėrė..... 35c
527 Kada ir kokiu budu gali svietas kada nors pasibaigti..... 35c
545 Nematomi priešai ir draugai žmonių..... 30c
548 Oras, vanduo, šviesa ir šiluma..... 40c
553 Paėjimas organiško svicto 35c
566 Senų gadynių išnykę gyvi sutvėrimai $1.00. Apdaryta..... $1.25
569 Svieto pabaiga 10c
597 Žvėrys ir žmogus $1.00. Apdaryta..... $1.25
606 Airija, lapai iš istorijos Airijos..... 15c
630 Ethnoliogija arba mokslas apie žemės tautas $2.00. Apdaryta..... $2.50
641 Geografija arba žemės aprašymas $2.00. Apdaryta..... $2.50
655 Istorija abelna. I. tomas $1.00. Apdaryta..... $1.50
657 Istorija Suvienytų Valstijų Šiaurinės Amerikos $1.00. Apdaryta.. $1.25
658 Istorija Chicagos Lietuvių $1.00. Apdaryta..... $1.50
678 Lietuvių pratėviai Mažojoje Azijoje 800 m. prieš Kristų..... 50c
722 Trumpa Senovės Istorija $1.00. Apdaryta $1.25
830 Rašto istorija $1.00. Apdaryta $1.25
851 Apie turtų išdirbimą 35c
856 Aukos karės Dievui 10c
861 Dr J. Basanavyčius. Lenkai Lietuvoje, pusl. 41..... 15c
907 Kaip žmonės su ponais kovojo? parašė A. J-tis..... 10c
921 Labdarybė Pirmiaus ir Dabar..... 10c
925 Moteris ir jos vieta žmonijoje..... 15c
946 Priedelis prie lietuviško klausimo 10c
970 Tautiškos politikos knyginėlis..... 10c
1102 Auginimas ir maitinimas mažų kudikių..... 10c
1135 Hygiena. Daktariška knygelė 35c
1140 Išsivystymas vaisiaus gyvunų 10c
1152 Kaip geriausiai laidoti numirėlį..... 10c
1157 Koks privalo buti vaikų auginimas ir auklėjimas, Dr. J. Šliupo.. 25c
1176 Pamatas visokiai reformai 30c
1209 Angliškos kalbos vadovėlis. Sutaisė J. Laukis..... 25c
1210 Aritmetika. Knyga išmokimui rokundų..... 25c
1300 Rankvedis Angliškos kalbos $1.25. Apdaryta $1.50
1326 Žodynas, Lietuviškai-Angliškas, dalis I, $1.75. Apdaryta $2.00
1327 Žodynas, Angliškai-Lietuviškas, II dalis $3.00. Apdaryta..... $4.00
1328 Žodynas, liet.-angl. ir angl.-liet..... $6.00
1329 Žodynas. Abi dali vienoje knygoje, pilnai skuroje apdirbtas..... $7.00
1362 Gyvenimas šv. Tėvo Popiežiaus Benedikto IX..... 25c
1498 Lietuviškas Sapninykas 50c
1515 Naujas pilnas Orakulas $2.50. Apdaryta $3.00
1521 Paslaptys magijos bei spiritizmo šviesoje mokslo (monų knyga).. 50c
1525 Rankvedis gromatų rašymui 35c

A. OLSZEWSKI, 3252 So. Halsted st., Chicago, Ill.

LIBRARY OF CONGRESS
00027242224